

تجارب بازآفرینی مراکز تاریخی شهرها در کشورهای اسلامی

نعیمه رضائی
مرداد ۱۴۰۳

تغییر رویکرد نسبت به میراث

تا قبل از دهه ۱۹۷۰:

- حفظ فیزیک بناهای تاریخی در وضع موجود آنها
- قابل قبول نبودن هیچ گونه تغییر در بناهای میراثی
- هدف: انتقال میراث به نسلهای آینده
- تبدیل میراث به عناصر «مرده یا فریز شده در زمان»
- تضاد حفاظت با توسعه
- توسعه گران و قدرتهای شهری توسعه طلب، دشمنان حفاظت گران

از دهه ۱۹۷۰ به بعد:

- گسترش مفهوم میراث از تک‌بناها (monuments) به مجموعه‌های (ensembles) میراثی
- اهمیت یافتن عملکرد بناها و مجموعه‌های میراثی، علاوه بر فیزیک آنها
- تغییر هدف حفاظت از «حفظ گذشته» به «استفاده از گذشته در حال حاضر»
- دادن کاربری معاصر به میراث به عنوان بخشی از اقدامات حفاظت (adaptive reuse)
- ورود میراث به زندگی روزمره مردم / ابزار پاسخ به نیازهای جوامع

از دهه ۱۹۸۰:

- ایجاد ارزش های جدید برای میراث در کنار حفظ ارزش های ذاتی آن (ارزش عملکردی، ارزش اقتصادی و...)
- کالایی شدن (commodification) میراث و توجه به ارزش اقتصادی آن

از دهه ۱۹۸۰:

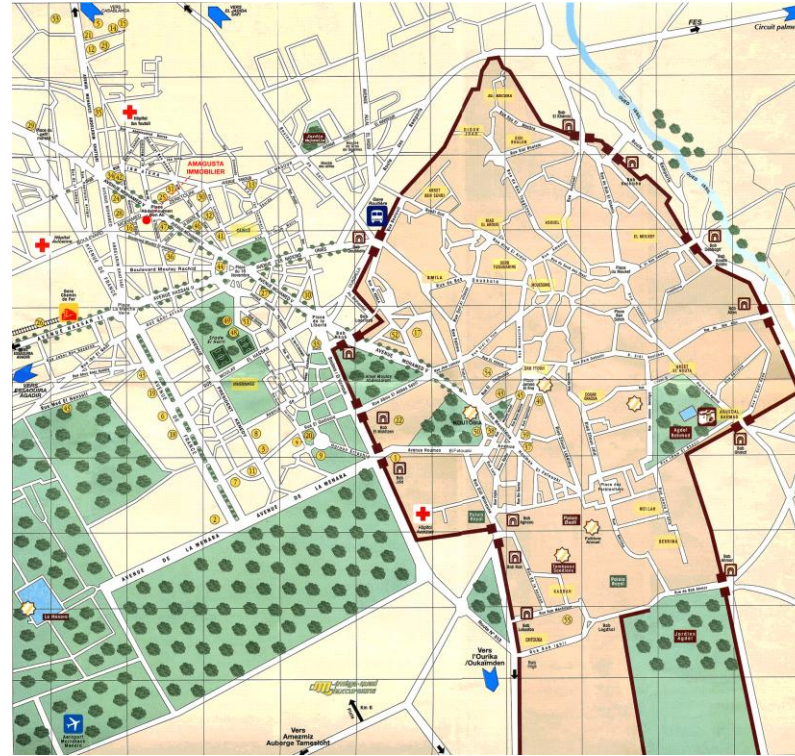
- وارد شدن میراث به برنامه های توسعه شهری
- حفاظت و توسعه دو فرآیند مکمل و نه متضاد
- شکل گیری بازآفرینی میراث – محور (conservation-led regeneration)
- تغییر کاربری تطبیقی (adaptive reuse) بناها به عنوان یک بخش مهم این نوع بازآفرینی و ابزاری برای place making و place branding و urban marketing

مغرب

مدینه شهر مراکش

شکل گیری: قرن ۱۱ میلادی
ثبت جهانی: ۱۹۸۵
مساحت: ۱۱۰۰ هکتار

مدینه مراکش در دوره استعمار

- شکل گیری محله های جدید اروپایی خارج از مدینه
- خروج ساکنان مرفه
- شکل گیری اولین هتل ها در محدوده های جدید شهر
- مدینه مکانی برای بازدیدهای کوتاه اروپایی ها

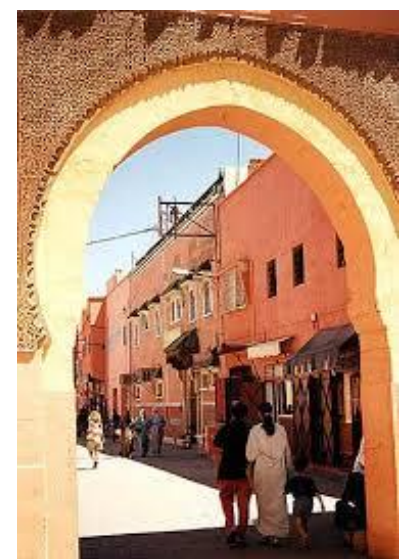
مدینه مراکش بعد از استقلال

- ساخت اولین هتل های ۴ و ۵ تاره در محله های مدرن شهر در دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰
- خرید خانه های سنتی در مدینه (ریاض) توسط هنرمندان، نخبگان و ثروتمندان اروپایی از دهه ۱۹۷۰
- ثبت جهانی مدینه در سال ۱۹۸۵، رشد توریسم و سرمایه گذاری خارجی ها برای سکونت و کار
- تشدید موج دوم سرمایه گذاری خارجی ها در مدینه از دهه ۱۹۹۰ (شامل طبقات متوسط و بازنشستگان)

- اصلاحات اقتصادی توسط دولت در دهه ۱۹۹۰ برای مدرن کردن اقتصاد مراکش، از جمله صنعت گردشگری

- زمینه سازی برای جذب سرمایه گذاران و گردشگران بیشتر از طریق ایجاد چارچوب های قانونی، تامین امنیت در مدینه و بهبود کیفیت محیطی از دهه ۲۰۰۰

- وارد شدن سرمایه گذاران محلی بعد از دهه ۲۰۰۰

استراتژی های سرمایه گذاران خارجی

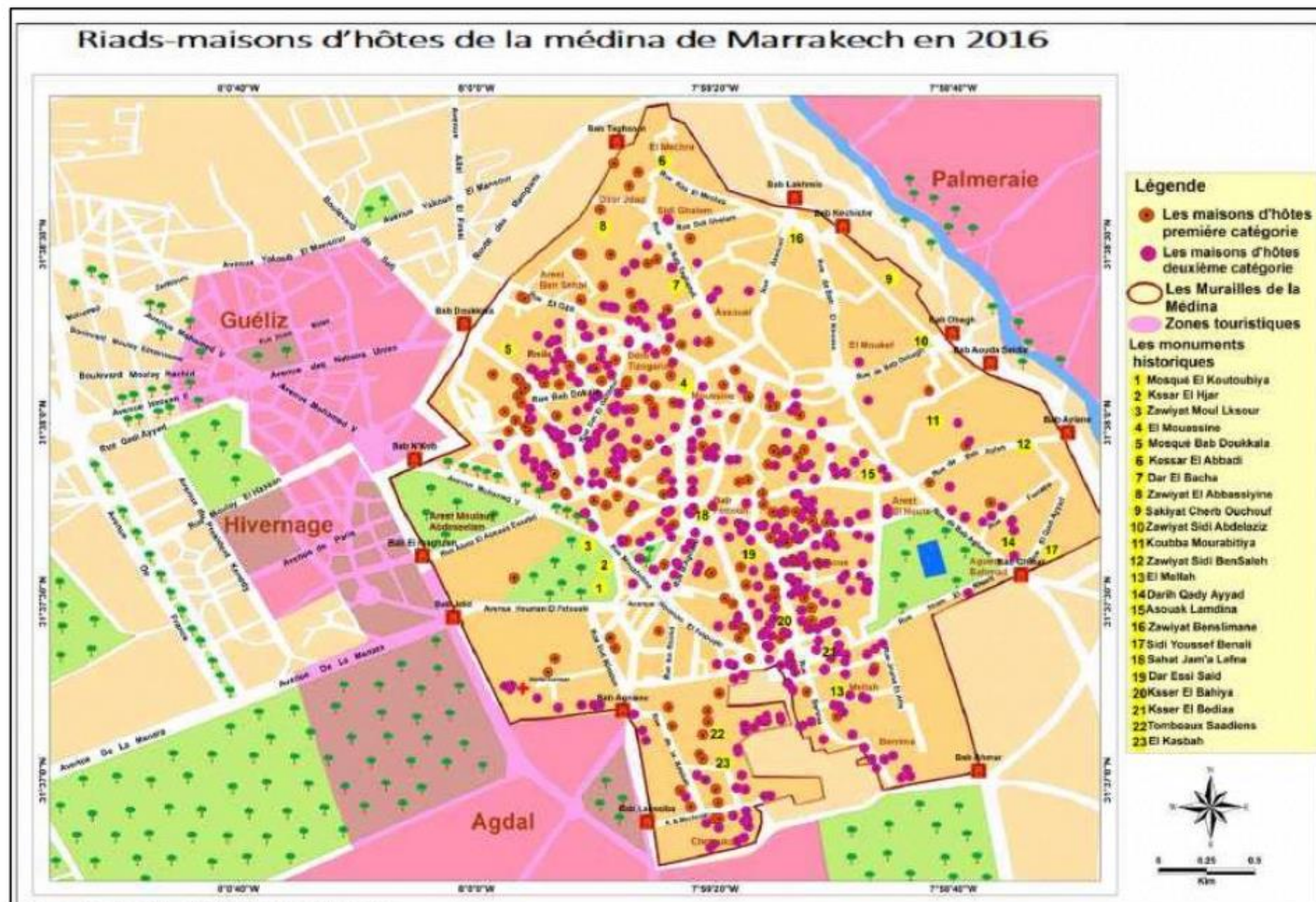

Carte 3 : riads-maison d'hôtes de la Médina de Marrakech en 2016. Source des données : Délégation Régionale du Tourisme,

اثرات سرمایه گذاری های خارجی

بهبود کیفیت محیط

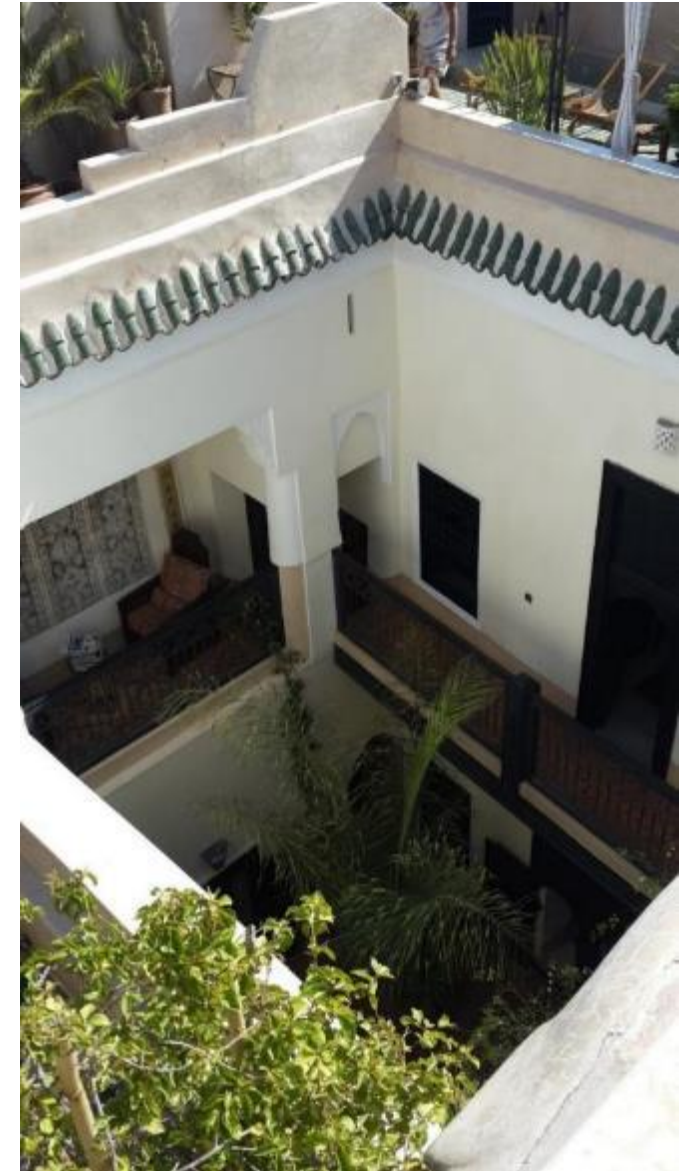

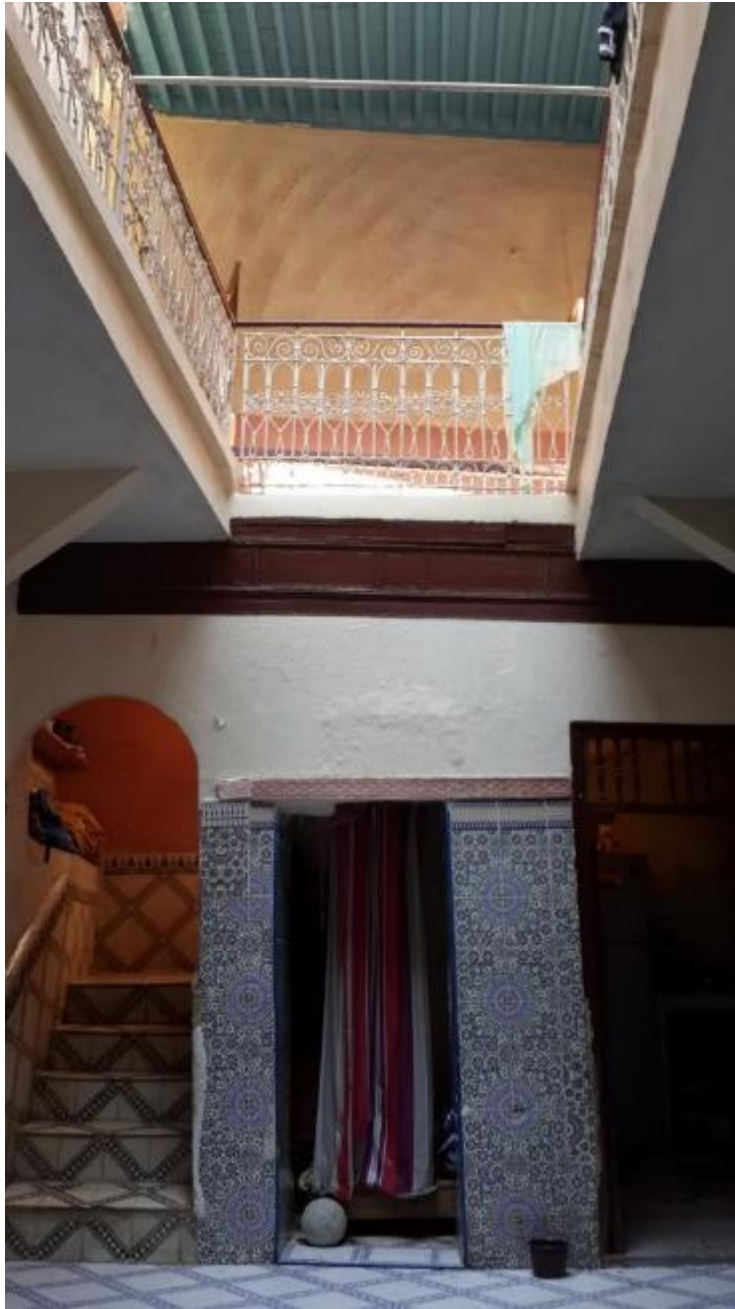
نمونه‌هایی از کوچه‌های بهسازی شده توسط مالکان خارجی

رونق اقتصادی و اشتغال زایی

برونگرایی فعالیت ها

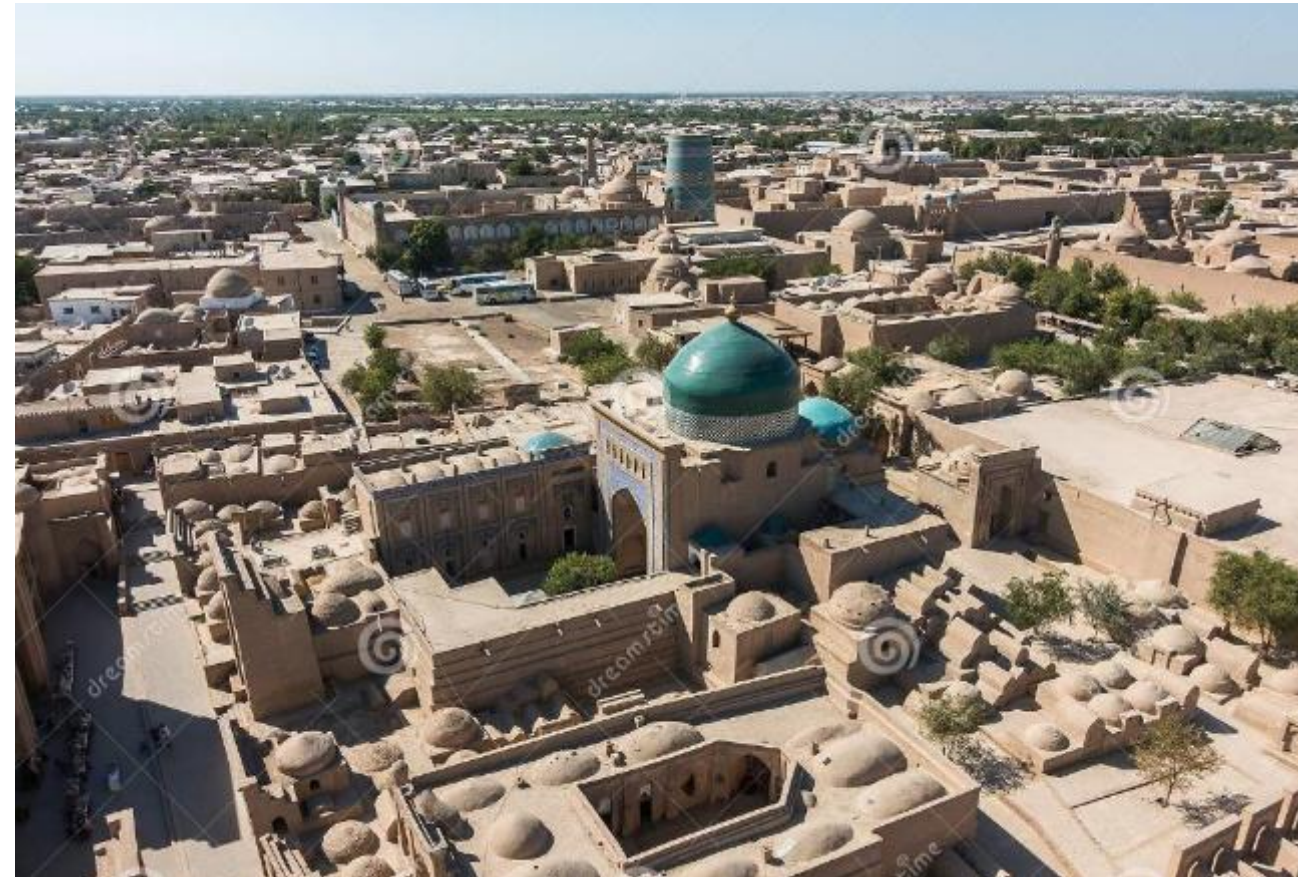
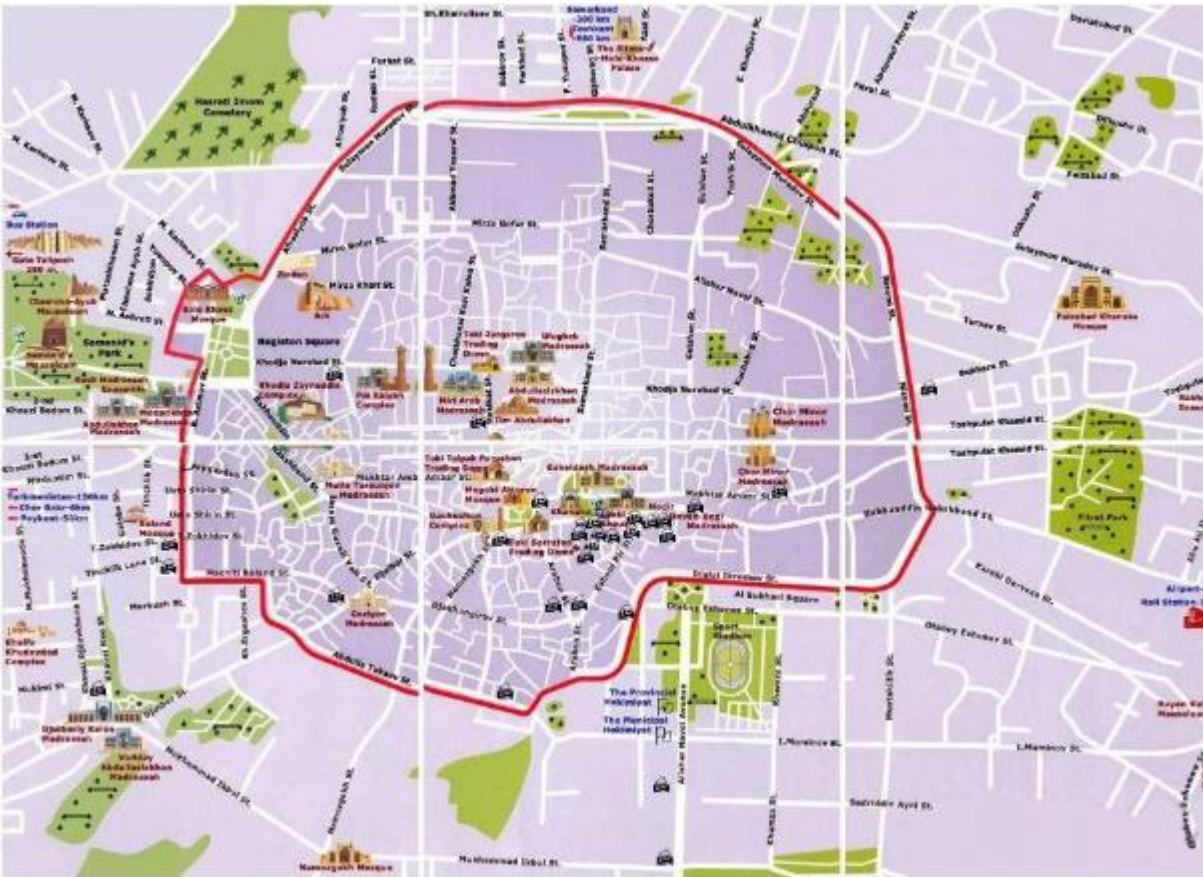

بخارا (ازبکستان)

ثبت جهانی: ۱۹۹۳
مساحت: ۲۱۶ هکتار

تغیر کاربری رادیکال

فضاهای باز برجامانده از بمباران 1920

سکونت در بافت قدیم

خیوه (خوارزم، ازبکستان)

ثبت جهانی: ۱۹۹۰
مساحت: ۳۷.۵ هکتار

Living heritage میراث زنده

توریسم و اقتصاد

نقش زنان در صنعت توریسم و احیاء هنرها

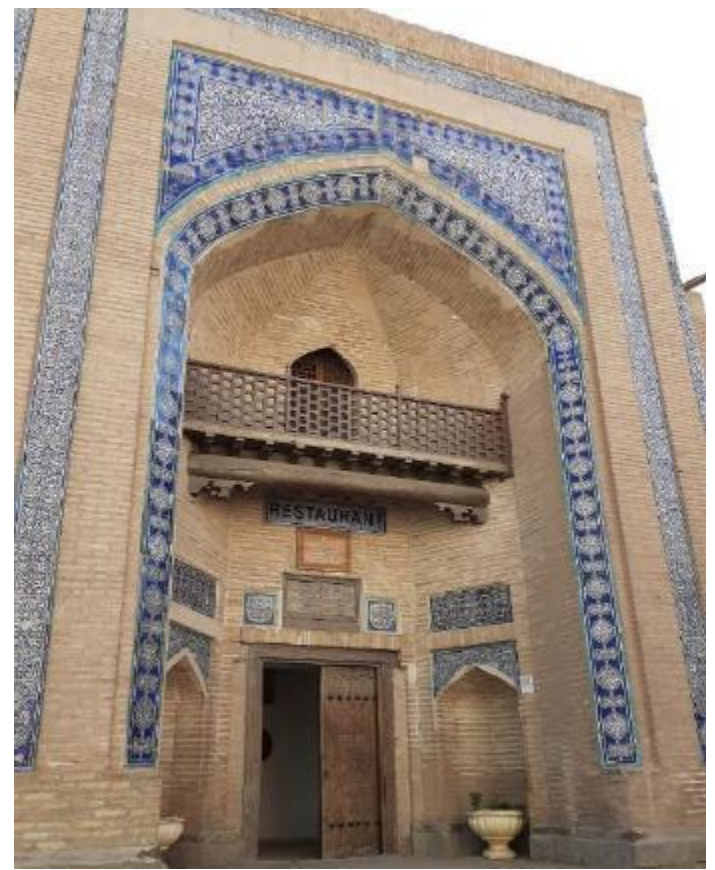

سکونت در بافت تاریخی

توسعه توریسم و کالایی شدن میراث؟

کالایی شدن میراث

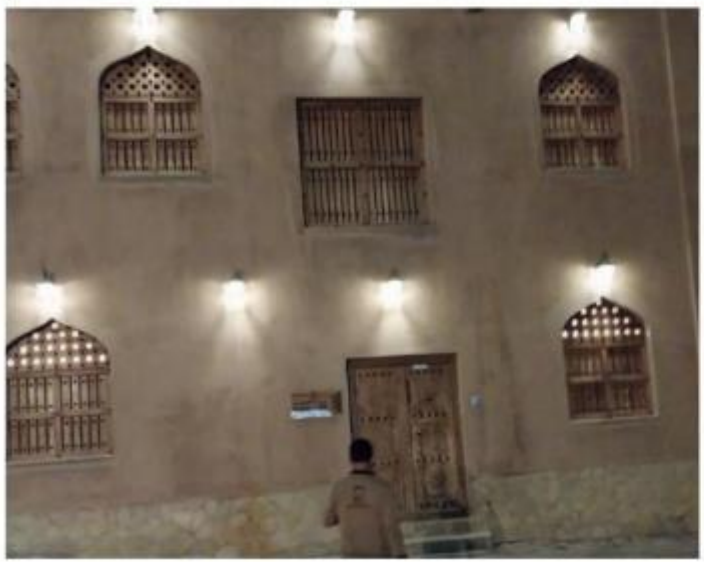

نزوی (عمان)

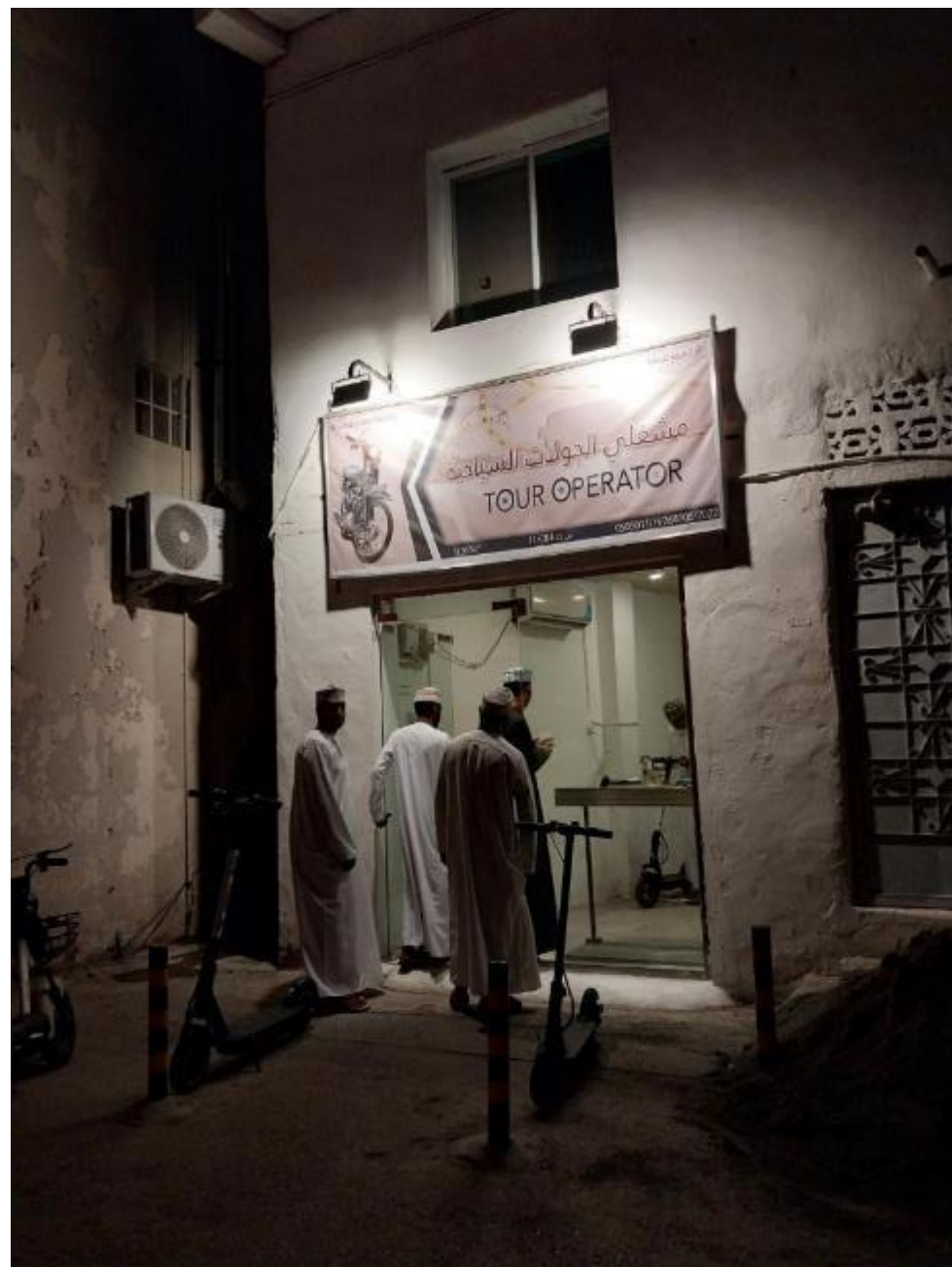

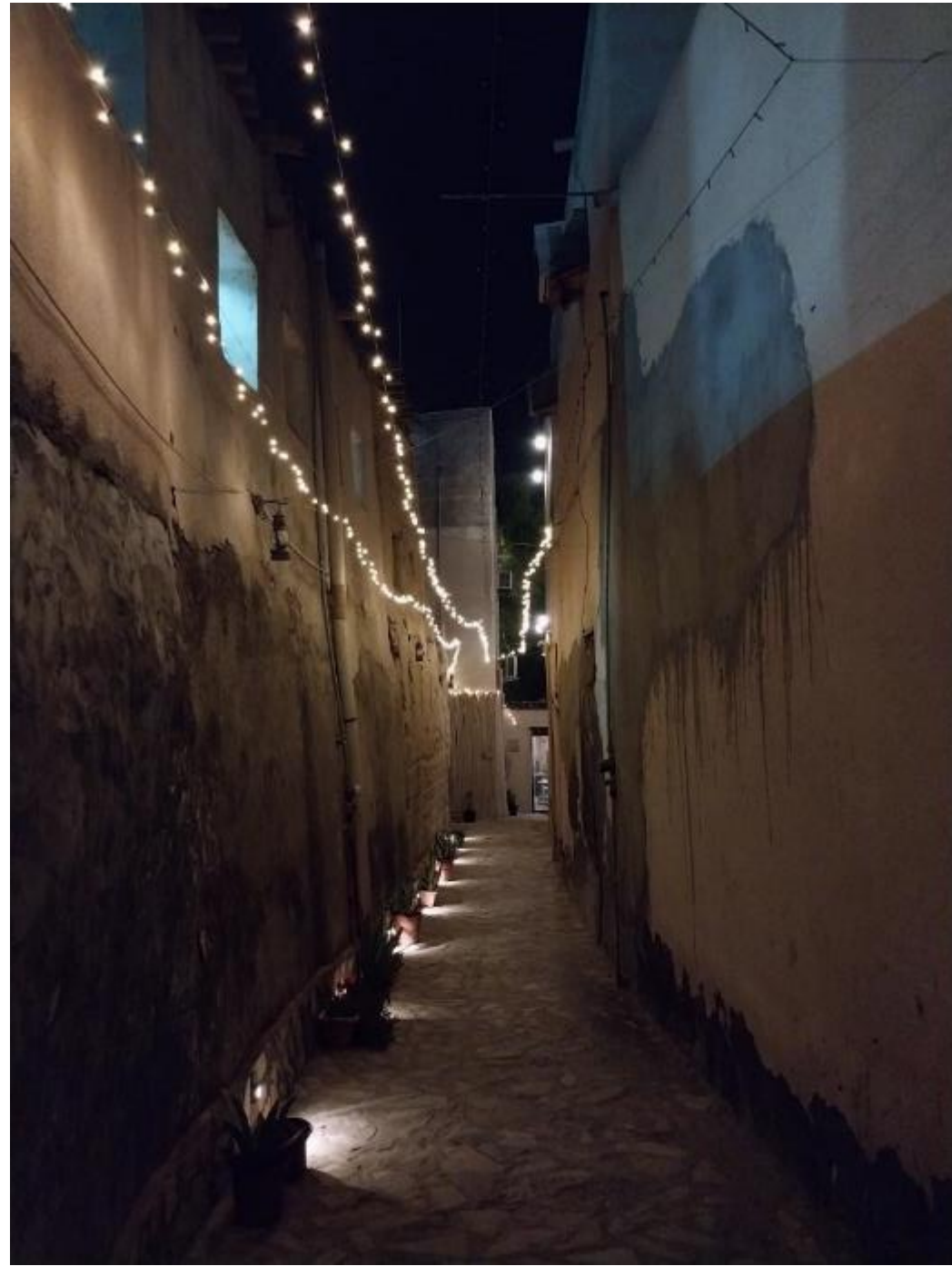

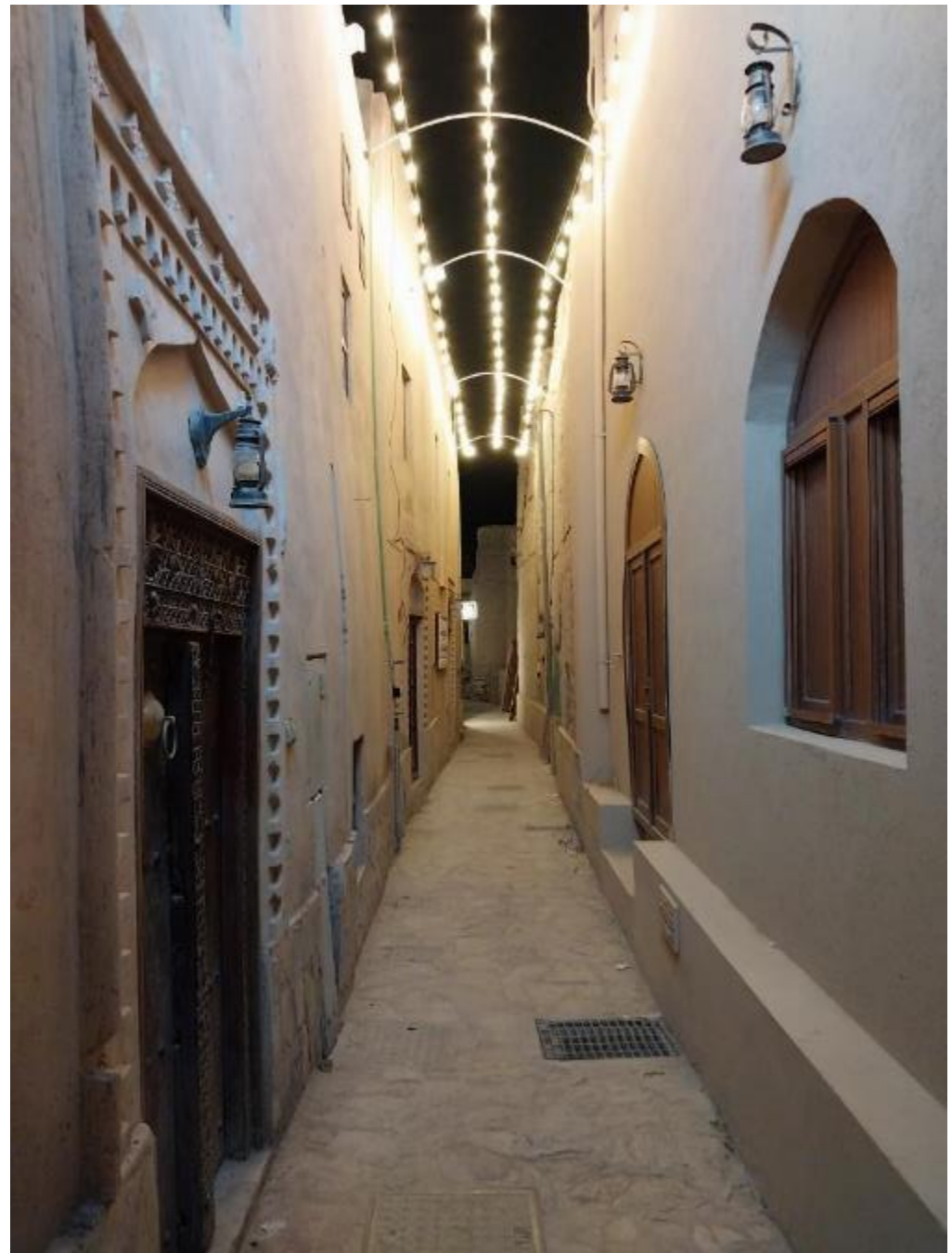

Walled City of Baku (Icheri sheher)

باکو (آذربایجان)

Asif Ismayilov, 2017

استقرار دفاتر، شرکتها، بانکها

آلاچاتی (ترکیه)

شروع فرآیند تحولات مرکز شهر

pioneer gentrifiers

Taş Hotel opened by Zeynep Özış

Agrilia Café operated by Leyla Figen

reuse

Temporality of urban space

توسعه بازار املاک در مرکز تاریخی آلاچاتی

[Stone House For Sale in Alacati Cesme – Real Estate Kusadasi](#)